SISÄMINISTERIÖ **LAUSUNTO** **HE 252/2018 vp**
Rajavartio-osasto
Rajavartioylitarkastaja Pertti Normia 5.12.2018

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 252/2018 vp laeiksi puolustusvoimista annetun lain 37 §:n, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 §:n ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 10 ja 26 §:n muuttamisesta

Sisäministeriön rajavartio-osasto lausuu asiassa kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esitys on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä sisäministeriön ja puolustusministeriön kesken. Esitys perustuu pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmaan (kohta 11) siitä, että hallitus tarkentaa kaksoiskansalaisuuteen liittyvää lainsäädäntöä. Myös valtioneuvoston puolustusselonteon (valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2017) mukaan kaksoiskansalaisten asemaa koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan. Hallituksen esityksen lainkohtien lopullista sisältöä on käsitelty 26.10.2018 Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmässä, jonka linjausten mukaisesti hallitus on päättänyt antaa esityksen eduskunnalle tarvittaviksi lakimuutoksiksi.

Sisäministeriön rajavartio-osasto kannattaa esitystä ja pitää erittäin tärkeänä sotilasvirkojen osalta sitä, että sotilasvirkaan hakeutuvan mahdolliset ulkomaan sidonnaisuudet saataisiin selvitetyksi turvallisuusselvitysmenettelyssä ja mahdollisten uhkien esille tullessa henkilön nimittäminen sotilasvirkaan voitaisiin lain nojalla estää. Tämä tietysti asettaa itse turvallisuusselvitysmenettelynkin tehokkaalle toteutukselle vaatimuksia, joiden suorittamiseen tulisi varata riittävät resurssit sekä varmistaa tiedonsaantioikeudet ja tehokas yhteistyö ulkomaisten viranomaisten kanssa.

Sotilaallisissa tehtävissä toimiminen voi aiheuttaa vakavia lojaliteetti- ja eturistiriitaongelmia sellaisen henkilön kohdalla, joka omaa vahvat siteet kahteen eri valtioon samanaikaisesti, esimerkiksi kansalaisuuksiensa vuoksi. Joissain valtioissa lainsäädäntö voi velvoittaa kansalaisiaan toimimaan tietyllä tavalla kansallisen edun nimissä ulkomailla oleskellessaan riippumatta toisen valtion kansalaisuudesta. Tämän tyyppiset seikat tulisi pystyä selvittämään turvallisuusselvitysmenettelyssä ja ennen henkilön sotilasvirkaan nimittämistä, jotta voidaan varmistua parhaalla mahdollisella tavalla nyt ehdotettujen lakimuutosten mukaisesti siitä, ettei virkaan nimitettävä vaaranna Suomen valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita taikka palvelusturvallisuutta sotilasorganisaatiossa.

Nyt ehdotettavilla säännöksillä pystyttäisiin estämään monipuolisemmin, oikeudenmukaisemmin ja kattavammin mahdolliset ulkomaansidonnaisuuksien tuomat uhat kuin kategorisella sotilasvirkojen kaksoiskansalaisuuskiellolla. Ehdotetut lakimuutokset täyttävät myös selkeämmin sekä kansainvälisten että kansallisten perusoikeuksia koskevien säännösten vaatimukset syrjintäkiellosta ja perusoikeuksien toteutumisesta.